č. j. 6 Ads 11/2004 - 30

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízdila a JUDr. Brigity Chrastilové v právní věci **žalobce: M. P.**, zastoupen Mgr. Davidem Bascheri, advokátem, se sídlem Vodičkova 36, 110 00 Praha 1, proti **žalované: Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze č. j. 6 Ca 210/2003 - 11 ze dne 30. 10. 2003,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalované **se** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) brojí včas podanou kasační stížností proti výše označenému rozsudku Městského soudu v Praze, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalované (ze dne 25. 7. 2003) ve věci jednorázové peněžní částky podle zákona č. 261/2001 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky účastníkům národního boje za osvobození, politickým vězňům a osobám z rasových nebo náboženských důvodů soustředěných do vojenských pracovních táborů a o změně zákona č. 39/2000 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky příslušníkům československých zahraničních armád a spojeneckých armád v letech 1939 až 1945 (dále jen „zákon č. 261/2001 Sb.“).

Stěžovatel napadá rozhodnutí městského soudu proto, že nesprávně posoudil stěžovatelův nárok na jednorázovou peněžní částku za období od 26. 5. 1978 do 30. 10. 1978,

kdy byl ve vazbě. Stěžovatel je přesvědčen, že zákon č. 261/2001 Sb., nikde nevyžaduje odsouzení, ale požaduje prokázání, že žadatel byl protiprávně vězněn. Usnesení prokurátora o zastavení trestního stíhání podle stěžovatelova názoru nahrazuje teoretické zrušení rozhodnutí o věznění podle zákona č. 119 nebo 198 (míněn zákon č. 119/1990 Sb. a zákon č. 198/1993 Sb.).

Ze správního spisu žalované plyne, že rozhodnutím ze dne 25. 7. 2003 rozhodla o stěžovatelově žádosti o jednorázovou peněžní částku podle zákona č. 261/2001 Sb., a to tak, že výrokem I. přiznala stěžovateli částku 60 000 Kč za dobu neoprávněného věznění od 4. 4. 1989 do 14. 12. 1989 (správně mělo být uvedeno do 4. 12. 1989), tj. za osm měsíců. Ve výroku II. byla zamítnuta stěžovatelova žádost o poskytnutí jednorázové peněžní částky i za dobu od 26. 5. 1978 do 30. 10. 1978 a od 5. 12. 1989 do 2. 1. 1990. Stěžovatel činí spornou dobu od 26. 5. 1978 do 30. 10. 1978. Žalovaná vyjádřila ve svém rozhodnutí názor, kterému přisvědčil i městský soud, že stěžovateli odškodnění za posléze uvedenou dobu nenáleží, neboť se jedná o dobu, kterou strávil ve vazbě v době, kdy bylo proti němu vedeno trestní stíhání, které bylo posléze usnesením krajského prokurátora v Košicích ze dne 6. 8. 1979, sp. zn. 1 Kv 014/78, zastaveno (jednalo se o trestní stíhání pro trestný čin vyzvědačství podle § 105 odst. 2 trestního zákona).

Městský soud v Praze usoudil, že stěžovatel nesplňuje jednu z podmínek stanovených v § 2 odst. 1 zákona č. 261/2001 Sb., totiž podmínku zrušení rozhodnutí o věznění podle zákona č. 119/1990 Sb. nebo zákona č. 198/1993 Sb. Ve stěžovatelově případě se jednalo o výkon vazby, nikdy nebyl za skutek, pro který byl ve vazbě, odsouzen, nemohlo tedy dojít ke zrušení rozhodnutí o věznění. Zákon o soudní rehabilitaci č. 119/1990 Sb., zrušil jednak ex lege některá soudní rozhodnutí za vypočtené trestné činy, jednak ohledně dalších trestných činů umožnil zahájit zvláštní přezkumné řízení. Stěžovatel nebyl soudem odsouzen, proto nemůže být splněna podmínka, že rozhodnutí bylo zrušeno podle zákona č. 119/1990 Sb. Zákon č. 198/1993 Sb. umožňuje soudu, aby na návrh zrušil nebo zmírnil trest uložený za trestný čin, na který se nevztahuje rehabilitace podle zákona č. 119/1990 Sb. Vazba nebyla trestem za trestný čin, proto nemohlo být rozhodnuto o zrušení věznění podle zákona č. 198/1993 Sb. Oba citované zákony předpokládají odsuzující rozhodnutí. Předpokladem přiznání jednorázové částky je tedy věznění v důsledku odsuzujícího rozhodnutí, výkon vazby bez následujícího rozhodnutí nemůže být odškodněn podle zákona č. 261/2001 Sb.

Nejvyšší správní soud přezkoumal rozhodnutí městského soudu vázán rozsahem i důvody kasační stížnosti (§ 109 odst. 2, 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní /dále jen „s. ř. s.“/). Důvod uplatněný stěžovatelem je třeba subsumovat pod § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy jako nesprávné právní posouzení věci. Toho by se mohl městský soud dopustit tehdy, pokud by na věc aplikoval nesprávnou právní normu, anebo právní normu sice správnou, leč její výklad by podle názoru Nejvyššího správního soudu neobstál.

Nárok na poskytnutí jednorázové peněžní částky zákon č. 261/2001 Sb. (§ 2 odst. 1) váže na současné splnění tří podmínek; musí být splněna podmínka občanství České republiky, dále to, že občan byl na základě rozhodnutí vězněn v době mezi 25. 2. 1948 a 1. 1. 1990 a konečně též podmínka, že rozhodnutí o jeho věznění bylo zcela nebo z části zrušeno buď podle zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, nebo podle zákona č. 198/1993 Sb., o protiprávnosti komunistického režimu a o odporu proti němu.

Z důkazů, které byly v řízení soustředěny, je zřejmé, že třetí podmínku žalobce nesplňuje. Ze spisů je zřejmé, že žalobce byl ve vazbě od 26. 5. 1978 do 30. 10. 1978, netvrdí však, že by byl odsouzen soudem. Odsouzení soudem je tu však podmínkou vzniku nároku.

Podle zákona č. 119/1990 Sb. byla jednak přímo ze zákona zrušena pravomocná soudní rozhodnutí vyhlášená v době od 25. 2. 1948 do 1. 1. 1990, týkající se skutků vymezených v § 2 odst. 1; dále mohl soud v přezkumném řízení zrušit odsuzující soudní rozhodnutí v případech vypočtených v § 4 a konečně přicházelo do úvahy i zrušení některých dalších soudních rozhodnutí podle § 20 až 22b zákona. Zákon č. 198/1993 Sb. pak umožnil v ustanovení § 6 soudu na návrh zrušit nebo zmírnit trest uložený za trestný čin, na který se nevztahovala rehabilitace podle zákona č. 119/1990 Sb., prokáže-li se během řízení, že jednání odsouzeného směřovalo k ochraně základních lidských a občanských práv a svobod ne zjevně nepřiměřenými prostředky.

Za vykonanou vazbu, která neskončila odsuzujícím (a v rehabilitačním řízení zrušeným) rozsudkem, proto nelze nárok (podle zákona č. 261/2001 Sb.) přiznat.

Stěžovatel se mýlí, pokud se domnívá, že rozhodnutí o zastavení trestního stíhání lze klást na roveň odsuzujícímu a v rehabilitačním řízení zrušenému rozsudku; takovou možnost zákon č. 261/2001 Sb. nedává, jeho znění je zcela jasné a výklad nevzbuzuje pochyb.

Poněvadž Nejvyšší správní soud neshledal v právním posouzení věci městským soudem jakoukoli nesprávnost, kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). Pro úplnost Nejvyšší správní soud poznamenává, že tento právní názor Nejvyšší správní soud vyslovil opakovaně ve svých rozhodnutích týkajících se nároků podle zákona č. 261/2001 Sb. (např. č. j. 5 A 554/2002 – 17, 5 A 547/2002 – 17, 6 A 563/2002 – 30).

O nákladech řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1, 7 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.; stěžovatel neměl v řízení úspěch, proto mu právo na náhradu nákladů řízení nenáleží, žalovaná, které by toto právo příslušelo, však žádnou náhradu nákladů řízení neuplatňovala a ze spisu nevyplývá, že by jí vznikly náklady převyšující běžné náklady její úřední činnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. května 2005

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu